

Tussentoets Speciale Relativiteitstheorie 2015

- 1) Schrijf je naam en studentenummer op je oplossingsblad.
- 2) Schrijf duidelijk en leesbaar, zonder gekrabbel. Onleesbaar handschrift kan niet nagekeken worden. Structureer je antwoord goed.
- 3) Er zijn twee opgaven. Het resultaat telt mee voor 10% van het eindcijfer.

Formularium

Bij deze opgaven veronderstellen we steeds twee inertiaalwaarnemers O en O' met gesynchroniseerde klokken. Waarnemer O' beweegt met constante snelheid v ten opzichte van O in de (positieve) x -richting. Zoals steeds is c de lichtsnelheid, afgerond $c = 3 \times 10^5 \text{ km/s}$. Een lichtjaar is de afstand die het licht aflegt in 1 jaar. Verder noteren we $\beta \equiv v/c$, en als Δt de eigentijd is tussen twee gebeurtenissen, is de tijdsdilatatie tussen inertiaalwaarnemers O en O' , gegeven door

$$\Delta t' = \gamma \Delta t, \quad \gamma \equiv \frac{1}{\sqrt{1 - \beta^2}}. \quad (1)$$

De lengte-contractie wordt gegeven door $L' = L/\gamma$, waarbij L de rustlengte is.

1. Astronaut [4 punten]

Een astronaut wil in 1 jaar (volgens zijn eigen tijdrekening) een ster bereiken die op een afstand (bij vertrek op aarde) van 5 lichtjaren staat. Neem als lengte-eenheid lichtjaar en als tijdseenheid jaar.

- a) Welke waarde heeft de lichtsnelheid c in deze eenheden ?
- b) Bereken welke snelheid zijn ruimteschip dan moet hebben.
- c) Hoe lang duurt de reis volgens de aardse tijdrekening ?

2. Muon [6 punten]

Een muon is een instabiel elementair deeltje, dat *in rust* een (gemiddelde) levensduur van $\tau_0 = \sqrt{5} \times 10^{-6}$ seconde heeft¹. Veronderstel nu dat een muon met snelheid v in een laboratorium (stelsel O) een buis van lengte $L = 600$ meter doorloopt voordat het vervalt. De gemiddelde levensduur gemeten in het laboratoriumstelsel noteren we met τ .

- Teken het ruimtetijd diagram in het laboratoriumstelsel (stelsel O) en in het ruststelsel van het muon (stelsel O'). Teken hierbij de wereldlijnen van het muon en de buis.
- Gebruik het gegeven dat, gemiddeld, het muon precies in een tijd τ de buis van 600 meter doorloopt om v/c te berekenen. Toon aan dat

$$\frac{v}{c} = \frac{2}{3}. \quad (2)$$

- Wat is de lengte van de buis gemeten in het stelsel van het muon ?

---

¹Dit is ietwat benaderd: $\sqrt{5} \approx 2,236$, terwijl de echte gemiddelde levensduur $\tau_0 \approx 2,196 \times 10^{-6}$ seconde is.